

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Національний університет «Одеська політехніка»
ПНВЗ «Київський університет культури»
Маріупольський державний університет
Національна спілка документознавців України

КУЛЬТУРА, ІНФОРМАЦІЯ, КОМУНІКАЦІЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

10 квітня 2025 року

1. Бібліотечна, інформаційна та архівна справа: теоретичні та практичні аспекти

bude-humanitarum/ (дата звернення: 15.03.2025).

5. Сучасна гуманітаристика: актуальні питання та перспективи розвитку : монографія / Гулай В. В., Кириленко О. М., Палагута В. І. та ін. ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики. Харків : Право, 2025. 226 с. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178602369>. ISBN 978-617-8602-36-9.

6. Удод О. Про актуальні проблеми інтеграції історичної науки і освіти. Історія в школах України. 2007, № 7. С. 14–18.

7. Удод О. Шкільний підручник як історіографічне явище. Шкільна історія очима істориків-науковців. 2008.

8. Чупрій Л. Історична освіта в Україні як складова державної політики пам'яті. *Політичний менеджмент*. № 4. 2011. С. 18–27. URL: https://iipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/chuprii_istorychna.pdf (дата звернення: 15.03.2025).

*Передерій Ірина Григорівна,
докторка історичних наук, професорка,
завідувачка кафедри українознавства, культури та документознавства
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава*

ПРОЄКТНО-ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗЕЇВ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК НОВІТНІХ МЕДІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ПРАКТИК ЦИХ ЗАКЛАДІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Сучасні документно-інформаційні установи, як-от бібліотеки, архіви та музеї, значно розширили коло своїх функцій і видів діяльності. Вони давно перестали виконувати виключно традиційну роль акумуляції й збереження значущих пам'яток історії та культури, натомість основний фокус їх діяльності зосереджено наразі на активізації різних форм і засобів комунікації з усіма групами своєї цільової аудиторії, як наявної реально, так і потенційної. Тобто, орієнтуючись на загальний тренд максимального удоступнення збережуваних у бібліотеках, архівах і музеях артефактів, ці заклади прагнуть не чекати пасивно свого користувача, а зробити крок йому назустріч і самим стати ініціатором відповідної комунікації. Саме це пояснює, чому ефективність роботи цих закладів наразі безпосередньо залежить від активної реалізації різних комунікативних практик.

Невипадково у сучасній практичній музеології популярності набула медійно-комунікативна теорія музею М. Кастельса, насамперед, універсальність його підходу в дослідженні суспільно-трансформаційного потенціалу музею як особливого медіуму (посередника, який передає інформацію) в інформаційну епоху, на що, зокрема, звертає увагу український дослідник С. Руденко [1, с. 22].

Власне, ця парадигмальна зміна стосується не лише музеїв, а й бібліотек та архівів. І це цілком очевидно, адже всі ці заклади реалізують наразі широку комунікативну діяльність, виконують роль важливих громадських осередків (особливо, бібліотеки й музеї). Крім того, вони активно залучені до комеморативних практик, які все більше набувають актуальності в сучасному світі, а особливо – в Україні, де питання історичної індивідуальної та колективної пам'яті має гостре й надважливе звучання. Варто також зауважити, що все більше фахівців звертають увагу на тенденції до конвергенції діяльності архівів, музеїв та бібліотек в умовах сьогодення, з'явився навіть узагальнювальний термін – установи LAM (Libraries, archives, museums) або GLAM (до бібліотек, архівів та музеїв додають ще мистецькі галереї – Galleries) [2; 3; 4]. Але ми тут приділимо увагу саме музеям.

Сучасний музей не може сьогодні існувати за традиційною парадигмою, реалізуючи комунікацію тільки з тими, хто безпосередньо прийшов до закладу. Музей повинен сам іти до свого відвідувача, втілюючи різноманітні ефективні аутріч-технології задля максимально ефективного охоплення своїми послугами відповідних цільових груп.

Актуальні для сьогодення музейні комунікативні стратегії орієнтовані на використання

різноманітних методів та форматів. Їх поєднання також узгоджується з потребами та інтересами адресатів, а також з комунікативними та посередницькими (медіаційними) цілями музею. Принагідно зауважимо, що під культурною медіацією (від лат. «посередництво») сьогодні прийнято розуміти залучення громадян до культурного діалогу через посередництво музеїв, архівів та бібліотек засобами культурних об'єктів, які ці установи зберігають та у доступності. Наслідком такого залучення є культурна демократизація суспільства [5, с. 16]. А згадане вище розмаїття методів і форматів реалізації музейних комунікативних стратегій і практик включає аналогові та цифрові канали, персональні та медійні пропозиції, які можуть відбуватися в музеї або поза ним, за участю або виключно ініційовані лише музеєм.

Одним з таких важливих засобів підтримання комунікації цих культурних установ з відповідними цільовими групами є їхня проєктно-виставкова діяльність. Невипадково у розробленому 2023 року Асоціацією музеїв Німеччини посібнику «Стандарти для музеїв» виставковій діяльності відведено окремий розділ. Там вона визначається як елементарний компонент інтерпретації, презентації та медіації музейних колекцій, зазначається, що виставки мають пропонувати безпосередній, естетичний і повночуттєвий досвід своїм відвідувачам.

Виставки – це місця знань, розваг і діалогу. Успішна проєктно-виставкова діяльність музеїв може бути зреалізована лише тоді, коли заклад чітко визначає мету та завдання кожного виставкового проєкту, цільові групи та зміст, які мають тісно взаємодіяти з провідною ідеєю виставки та місією, а також цінностями музею. Виставки можуть проводитися у приміщенні або просто неба, в аналоговому чи цифровому форматі, музеєм самостійно чи за участі інших закладів (наприклад, спільно з іншим музеєм, архівом чи бібліотекою) або груп суспільства. [6, с. 38].

Крім того, виставки сьогодні слід розглядати як значущі громадські місця зустрічей, тобто вони можуть і повинні бути місцями обміну, стимулювання спілкування між людьми, уможливлення узгодження різних позицій, донесення ідей. Сучасна практична зарубіжна музеологія наголошує на тому, що завдяки інклюзивному, партнерському та багатосторонньому підходам, саме під час презентації виставкових проєктів можна актуалізувати важливі соціальні проблеми, розв'язувати питання про майбутнє і так сприяти демократичним процесам.

Тематичні виставки зосереджені на одній конкретній темі. Вони показують результати прикладних досліджень і презентують об'єкти – з власних фондів музею, інших музейних установ та від сторонніх позикодавців, а також ті, які з'явилися безпосередньо під час створення відповідного проєкту (адже виставці може передувати серйозний науково-дослідницький чи пошуковий етап). Виставки допомагають класифікувати, контекстуалізувати, розглядати з різних позицій і критично осмислювати їх. Вони підтримують розмаїття культурних форм вираження, а, отже, посилюють інтерес, як до самих музейних закладів, так і до відповідних тем, наративів, які вони актуалізують.

Згаданий вище посібник «Стандарти для музеїв» виокремлює 4 типи сучасних музейних виставок, а саме:

– *Постійні виставки*, які завжди експонуються безпосередньо в музейному просторі, через свої експонати демонструють основний фокус колекції та досліджень науковців (з музейниками включно). Зазвичай такі проєкти розраховані на період у кілька років. Вони регулярно потребують внесення змін, доповнень і нових комбінацій експонатів. Завдяки цифровим пропозиціям, тимчасовим інтервенціям або іншим додатковим форматам, вони довго залишаються актуальними. Саме ці виставки є відправною точкою для музейних освітніх програм і заходів. Фундаментальний перегляд і оновлення таких виставок має відбуватися принаймні раз на 15 років.

– *Спеціальні виставки* тривають від кількох місяців до двох років і присвячені поточним або спеціальним темам. Вони також є доповненням до постійної експозиції та полем для експериментів з новими підходами і форматами.

– *Пересувні виставки* розраховані на кілька локацій, а тому вони повинні бути мобільними з точки зору можливості їх оперативного транспортування й розгортання/згорання, а також достатньо компактними.

1. Бібліотечна, інформаційна та архівна справа: теоретичні та практичні аспекти

– *Цифрові виставки* презентують у віртуальному просторі, вони не обмежені в часі та можуть бути відвідані онлайн у будь-який час, без прив'язки до годин роботи музею. Навіть без фізичної присутності, фізичне сприйняття у просторі можна передати за допомогою медіа [6, с. 39].

Наразі не існує якогось універсального алгоритму успіху виставки. Та й навряд чи такий алгоритм забезпечив би оригінальність кожного виставкового проєкту, зацікавленість ним, бо одноманітність не є запорукою гарного результату. Натомість атракційність і різноманітність, креативність і неординарність, власне, і є першорядними передумовами добротного й впливового виставкового проєкту. Крім того, виконаним на високому рівні виставкам притаманна наявність точок дотику з життєвим досвідом відвідувачів, а також добре продумана концепція медіації та дизайну. Виставки звертаються до соціально значущих тем і пропонують простір для різних точок зору, їх обговорення. Важливими критеріями реалізації виставкових проєктів є багатоманітний склад експонатів, спланована виставкова сюжетно-образна композиція, доступність, високопрофесійний дизайн та якісне виконання.

Список використаних джерел

1. Руденко С. Музей як засіб розв'язання соціально-комунікаційних проблем. *Культура і сучасність*. 2018. №2. С. 22-27. URL: <https://surl.li/bpwbho> (дата звернення: 03.04.2025).
2. Передерій І.Г. Сучасне цифрове середовище як основа конвергенції бібліотек, архівів і музеїв у XXI ст. *Інформація та соціум: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Вінниця, 07 червня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2024. 174 с. С. 63–66.
3. Shahed M. History and Reconvergence of (GLAM). A Systematic Literature Review. Brisbane: Queensland University of Technology, 2014. 31p.
4. Given, L., McTavish, L. What's Old Is New Again: The Reconvergence of Libraries, Archives, and Museums in the Digital Age. *The Library Quarterly*, 2010, 80 (1), pp. 7-32. The University of Chicago Press. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.1086/648461> (дата звернення: 03.04.2025).
5. Chaumier S., Mairesse F. La médiation culturelle - 2e éd. Paris: éditions d'Armand Colin, 2017. 304 p.
6. Стандарти для музеїв. Посібник Асоціації музеїв Німеччини. (Standards_for_Museums_Ukrainian.pdf). URL: https://www.ne-mo.org/fileadmin/Dateien/public/Publications/Standards_for_Museums_Ukrainian.pdf (дата звернення: 04.04.2025).

Романишин Юлія Любомирівна,

докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, м. Івано-Франківськ

Колінковська Вероніка Романівна,

здобувачка Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, м. Івано-Франківськ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОРТИВНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: ПІДХІД НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасному інформаційно-цифровому суспільстві активно трансформуються традиційні форми та методи інформаційного обслуговування у різних галузях діяльності, в тому числі і у невиробничій сфері. Інформаційно-комунікаційні технології та генеративні інструменти штучного інтелекту застосовуються для ефективного функціонування інформаційного забезпечення та інформаційно-документної взаємодії установ та організацій. Інформаційне забезпечення документних та комунікаційних процесів неприбуткових організацій, а саме спортивних громадських організацій в не повній мірі відповідає їхнім інформаційним потребам у релевантних інформаційних ресурсах, інформаційних продуктах та послугах та потре-